

Samrådsredogörelse

**ANSÖKAN OM TILLSTÅND FÖR
VATTENVERKSAMHET FÖR
ANLÄGGANDE AV DAMM M.M.**

Uppdrag: 332007 Tillstånd damm Vreta_Berg (Ramavtal
Tekniska Verken i Linköping AB, 21/73)

Titel på rapport: Samrådsredogörelse

Status: Slutrapport

Datum: 2023-10-23

Medverkande

Beställare: Tekniska verken i Linköping AB

Kontaktperson: Rasmus Hugoo

Konsult: Tyréns Sverige AB

Uppdragsansvarig: Sofie Björnberg

Kvalitetsgranskare: Katarina Schmidt

Innehållsförteckning

1 Inledning	4
2 Samråd med myndigheter	4
2.1 Möte 20 juni	4
2.2 Samråd med miljöenheten	6
3 Samråd med särskilt berörda	7
3.1 Inkomna synpunkter.....	8

Bilagor

1. Samrådsunderlag, daterat 2023-05-29
2. Anteckningar från samrådsmöte 2023-06-20
3. Informationsbrev
4. Fastighetslista
5. Inkomna synpunkter
6. Anteckningar från samrådsmöte 2023-10-06
7. Inkomna synpunkter

1 Inledning

Tekniska verken i Linköping AB (Tekniska verken) planerar att ansöka om tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken för omvandling av en f.d. kvarndamm till damm för omhändertagande av dagvatten samt för åtgärder i vattenområde för anläggande av dagvattenanläggning.

Dammen är belägen i den övre delen av Blackbäcken på fastigheten Vreta Klosters Berg 3:13 m.fl. i Linköpings kommun. Linköpings kommun arbetar med att planlägga Vreta Klosters Berg 3:13 m.fl. för bostadsändamål. Den gamla kvarndammen har bedömts vara den lämpligaste platsen för att omhänderta dagvatten från planområdet genom fördröjning och rening innan vidare avledning sker, via Blackbäcken, till recipienten Motala ström.

Tekniska verkens bedömning är att den planerade vattenverksamheten innebär icke betydande miljöpåverkan och har genomfört undersökningssamråd med myndigheter och särskilt berörda under juni-augusti 2023. Samrådsunderlaget (SU) har under tiden funnits tillgängligt på Tekniska verkens hemsida.

Detta dokument redovisar genomförda samråd och inkomna yttranden.

2 Samråd med myndigheter

Samråd har skett skriftligt via samrådsunderlag och vid samrådsmöte (undersökningssamråd) den 20 juni 2023 med planenheten och kulturmiljöenheten på Länsstyrelsen i Östergötland Inbjudan och samrådsunderlag inlämnades till länsstyrelsen via deras hemsida den 29 maj 2023. Samrådsunderlaget, daterat 2023-05-29, se bilaga 1. Samråd har skett skriftligt med miljöenheten på Linköpings kommun där samrådsunderlaget och anteckningar från samrådsmötet med Länsstyrelsen skickades per e-post den 19:e september 2023.

2.1 Möte 20 juni

Vid samrådsmötet den 20 juni deltog Länsstyrelsen i Östergötland och även representanter från klimatenheten, detaljplaneenheten samt mark- och exploateringsenheten på Linköpings kommun. Anteckningar från samrådsmötet, se bilaga 2. Där framgår även mer information kring de frågor som diskuterades.

Frågeställningar på mötet handlade främst om:

Sedimentdjup – inmätning av botten har skett och sedimentdjup kommer att mätas.

Kulvertering vattendrag – det tillkommande naturvattnet kan komma att kulverteras och ledas in i dagvattendammen nedströms dagvattnets utloppspunkt. Detta för att få en effektivare rening av dagvattnet och underlätta vid framtida underhåll.

Sänkning av vattennivån i dammen – att vattennivån har sänkts i dammen under senare år kan bero på flera orsaker, exempelvis minskat inläckage från Göta kanal eller hål i dammvallen.

Inläckage i Blackbäcken – kommer från läckor i dammvallen.

Samrådets genomförande – sökande redovisar planerat samråd, genomförande och omfattning. Informationsbrev kommer att lämnas ut inom kort. Miljöenheten och detaljplaneenheten får ta del av brevet innan det skickas ut. Länsstyrelsen har inga synpunkter på samrådskreten.

Möjlighet till vibrationsbesiktning av fastigheter - kan regleras i kontrollprogram för byggskedet.

Bedömning av betydande miljöpåverkan – generellt kan länsstyrelsen meddela att gällande dämme i vatten så brukar det landa i betydande miljöpåverkan. Men bedömningen görs från fall till fall utifrån en samlad bild.

Länsstyrelsen framförde särskilt följande synpunkter eller råd:

- Positivt att ytterligare sedimentprovtagning är planerad. Behövs för att säkerställa rätt hantering av sediment.
- Sökande bör inkludera avvattning av sediment i ansökan.
- Sökande bör redovisa masshantering i ansökan.
- Viktigt med rätt hantering av invasiva arter. Upplyser om att vattenpest finns i Roxen och att sökande bör uppmärksamma om det förekommer även i dammen.
- De utredningar/handlingar (exempelvis naturvärdesinventering och dagvattenutredning) som åberopas i ansökan och MKB bör medfölja som bilagor till ansökan.
- Bifoga i ansökan en tydlig planritning över var permanenta och tillfälliga servicevägar kommer att vara placerade.

- Sparar man träd/växtlighet på de gamla delarna av vallen bör detta motiveras tydligt och det kräver att den inte längre i egentlig mening har en dämmande funktion.
- Tillstånd för ingrepp i fornlämning krävs inte för övrig kulturhistorisk lämning men viktigt att ta hänsyn till lämningarna. Överväg att inte dra vägar eller liknande inom kvarnområdet.
- Hänsyn ska tas till kvarnmiljön bestående av kvarngrund, kvarnränna, dammvall och dammspegel samt eventuella lämningar efter mjölnarbostad och uthus. Om möjligt bevara den äldre dammvallens norra del.
- Hänsyn ska även tas till jordkällaren samt kalkstensbrottet nordöst om kvarndammen.
- Bevara och synliggör gärna kvarnmiljön samt jordkällaren genom att varsamt röja träd och sly som växer i och intill lämningarna respektive byggnaden.
- Sätt gärna upp informationsskylt vid kvarnlämningen samt förnya informationsskylt vid jordkällaren.
- Funktionen på dagvattendammen bör säkerställas. Dammen behöver kunna underhållas.
- Nytt dämme bör beskrivas hur det ska byggas upp och utformas.
- Tillståndshandlingarna bör redovisa utformning av vägar (servicevägar respektive byggvägar), dagvattenhantering samt mer detaljerat kring naturmiljö.
- Illustrera och beskriv i ansökan hur dagvatten och naturvatten (källvatten) hålls skilda åt innan de kommer till dammen och var trumma planeras och ombyggnad av inloppet ska ske.

Därutöver hade länsstyrelsen inga synpunkter på föreslagen innehållsförteckning för den kommande MKB. De bedömde nollalternativet så som det beskrivits i SU som rimligt.

2.2 Samråd med miljöenheten

Efter samrådstidens utgång uppmärksammades att miljöenheten på Linköpings kommun inte deltagit i samrådet. Därför översändes samrådsunderlag, anteckningar från samrådet den 20 juni samt samrådsredogörelsen till miljöenheten per e-post den 19:e september 2023.

Ett muntligt samrådsmöte hölls även digitalt med representanter från kommunens miljöenhet den 6:e oktober 2023. Anteckningar från

samrådsmötet, se bilaga 6. Där framgår även mer information kring de frågor som diskuterades.

Frågeställningar på mötet handlade främst om:

Mynningsområde för dammen – Blackbäcken, som i sin tur mynnar i Motala ström.

Våtmarksväxtlighet – Den nya dammvallen lämpar sig ej för våtmarksväxtlighet men frågan tas med i fortsatt projektering för utformning av östra slänten.

Sedimentföroreningar – Halter har beräknats för enstaka prover men även medelhalt för samtliga provpunkter. Kompletterande sedimentprovtagning ska göras.

Är saneringsanmälan aktuell? – Frågan berör både detaljplanens genomförande och vattenverksamheten. Hantering tydliggörs i tillståndshandlingarna.

Avgränsning MKB – Kommunens miljöenhet har inga synpunkter på föreslagen avgränsning av MKB:n.

Återanvändning av massor inom dammen – Troligtvis inte aktuellt för ny dammvall pga. tekniska krav på denna.

Kommunens miljöenhet framförde särskilt följande råd:

- §28-anmälan (dvs. saneringsanmälan) handläggs av annan handläggare på kommunen. Bra om det i tillståndshandlingarna framgår hur hantering ska göras, både för detaljplanen och vattenverksamheten. Viktigt att föroreningar i dammen inte faller mellan stolarna.

3 Samråd med särskilt berörda

Samråd med särskilt berörda har skett brevlades genom riktade utskick av ett kort informationsbrev med information hur man lämnar synpunkter, se bilaga 3. I utskicket fanns även hänvisning till Tekniska verkens hemsida där den fullständiga versionen av samrådsunderlaget fanns att läsa. På hemsidan fanns även möjlighet att skicka in synpunkter.

Utskick skedde genom att informationsbrevet delades ut i brevlådorna den 26 och 27 juni 2023 till berörda fastighetsägare (38 fastigheter och två

samfälligheter). Fastighetslista bifogas som bilaga 4. Även Roxens Fiskevårdsområdesförening fick brev på detta sätt den 26 juni.

Utskick skedde per e-post den 28 juni till AB Göta Kanalbolag. Berörda ledningsrättshavare är Tekniska verken själva.

Samrådet har pågått under perioden 26 juni till 1 september 2023.

3.1 Inkomna synpunkter

Det har inkommit yttranden från tre parter under samrådet. Här redogörs för dessa tillsammans med Tekniska verkens bemötande.

Energibrunnar, enskild sakägare

Fastighetsägaren till Vreta Klosters Berg 3:32 och 3:20 såg att det i samrådsunderlaget fattades information om energibrunnarna på de aktuella fastigheterna. Han lämnade information om var dessa finns så Tekniska verken vet om det och kan undvika påverkan i samband med byggnation.

Tekniska verkens bemötande: Underlaget om energibrunnar kommer att uppdateras med informationen. Tekniska verken bedömer att det inte kommer uppkomma någon påverkan på några bergborrade energibrunnar inom avrinningsområdet, vilket även inkluderar de brunnar som tillkommit under samrådet. Detta kommer att beskrivas i MKB.

Vretaklosterbygdens företagarförening

Företagarföreningen har skickat in en skrivelse som främst rör exploateringen och saneringen av marken inom detaljplaneområdet. För skrivelsen se bilaga 5. Synpunkterna rör genomförd riskanalys för saneringen, risken med radon, ekonomiska kalkyler för schaktning och transporter, risker för boende från damning, grundläggning samt förslag till alternativt utnyttjande av området.

Tekniska verkens bemötande: Synpunkterna bedöms till största del inte vara aktuella för föreliggande tillståndsansökan vattenverksamhet utan har vidarebefordrats till kommunens ansvariga för detaljplanen. Tekniska verken tar med sig frågan om risken för vibrationer vid fortsatt arbete med utformningsalternativ.

Företagarföreningen framför i skrivelsen även synpunkter på trafiksituationen som uppstår i området vid sanering och byggtrafik. Risker uppkommer både vid nerfart och uppfart på Ankarvägen där passage bl.a.

sker av barns skolväg. Ankarvägen har stopp i backe, vänstersväng för infart och omöjligt för två fordon att mötas. Därtill kommer Göta kanalbron som har broöppning fem månader om året. Detta medför stora risker för olyckor vid bron.

Tekniska verkens bemötande: Trafik uppkommer även vid planerad ombyggnation av dammen i Blackbäcken och synpunkterna är därmed relevanta för detta projekt. Tekniska verken kommer att verka för att trafiksituationen blir så optimal som möjligt och undersöka om det är möjligt att styra tung trafik till alternativa vägar.

Naturvärden, enskilda sakägare

En enskild sakägare har under samt efter samrådstitidens utgång inkommit med information om naturmiljön kring dammen. I första hand har information om förekomst av fladdermöss delgetts. I senare skede inkom ytterligare information om artvärden vilken biläggs som Bilaga 7.

Fladdermöss

Den enskilda sakägaren informerar den 17:e augusti 2023 om att man har en god förekomst av fladdermöss vid Blackbäcken. En inventering kommer att företas. Personen framför att Tekniska verken sålunda har ett stort ansvar för den fauna och flora som påverkar byggnationen.

Tekniska verkens bemötande: Det finns inga underlag som indikerar att fladdermöss skulle förekomma i området. Enligt genomförd NVI finns inga hålträd i området kring dammen och fladdermöss nämns inte i inventeringen. Hålträd bedöms vara ett värdeelement som skulle kunna utgöra ett fortplantningsområde och viloplats för fladdermöss.

NVI är genomförd för att kunna identifiera element av positiv betydelse för biologisk mångfald och därtill ta hänsyn till bland annat, skyddade arter. Fladdermöss har heller inte registrerats i Artportalen vid tidpunkten september 2023 och länsstyrelsen har inte yttrat sig kring fladdermöss i detaljplanesområdet. Någon riktad fladdermusinventering har därför inte bedömts vara nödvändig.

Det är inte omöjligt att fladdermöss förekommer vid dammen eller vid Blackbäcken eftersom det är en lämplig miljö, sannolikt med en god förekomst av insekter. Dock bedöms det inte finnas någon risk att eventuella fortplantningsområden eller viloplatsen kommer att skadas till följd av åtgärden.

Tekniska verken bedömer att försiktighetsåtgärder kan vidtas kring dammen, så det inte kan uppstå störning under kvälls- eller nattetid, exempelvis genom att undvika ökad belysning och att inget arbete sker nattetid. Därmed bedöms det inte heller finnas någon risk för störning under fladdermössens parnings- eller uppfödningstid. Likaså kommer man vid projektering av dammen ta hänsyn till rådande förhållanden.

Övriga påträffade arter

Sakägaren mailar igen den 21:a september 2023 (efter samrådstillfällets slut) och nämner att snok och skogsödla observerats kring dammen och att inventering för fladdermöss ska företas hösten 2023 eller senast våren 2024. Ett dokument bifogas från detaljplanens samrådsskede våren 2022 angående påträffade arter kring fastigheten Berg 3:13, se Bilaga 7, vilken även är påskriven av två andra sakägare.

Tekniska verkens bemötande: Dokumentet (Bilaga 7) upprättades och delgavs även kommunen i samband med samrådet för detaljplanen våren 2022. Kommunen företog efter detta en specifik artinventering för bäver, sedan tidigare hade kommunen även utfört en särskild inventering gällande grod- och kräldjur. Resultaten av dessa har arbetats in i och presenterats i samrådsunderlaget för vattenverksamheten (daterad 2023-05-29). Inga grod- eller kräldjursarter har påträffats vid inventering och inga fynd finns rapporterade i Artportalen. Det har även framkommit att dammen inte är en särskilt lämplig livsmiljö för grodor eller kräldjur, bl.a. på grund av det förhållandevis stora tillflödet. Det bedöms i sin tur kunna härledas till att bäcken har sitt ursprung i en källa.

Gällande bäver, som inte är fridlyst, finns spår efter denna vid dammen men inget dämme eller hydda har identifierats. Få gnagspår har bedömts vara färskare, alltså från sommarhalvåret 2022. Därför bedöms bäverns aktivitet i området ha minskat sedan 2021. Mindre gnagspår och en bäverstig som bedöms vara från 2022 visar dock på att bäver varit i området under året. Om ett bäverpar skulle bo och fortplanta sig i området är bedömningen att mängden färskare spår skulle varit betydligt större än vad som hittades vid inventeringen. Miljön i området är inte typisk för hur bäver förekommer i Sverige och miljön bedöms inte vara optimal för bäver. Trots dessa fynd och bedömningar har det i tillståndets samrådsunderlag föreslagits att en inventering ska företas inför planerad vattenverksamhet för att säkerställa att inga nyanlagda strukturer har tillkommit.

I utförd NVI konstaterades att det finns enstaka naturvårdsarter inom hela inventeringsområdet. Specifikt för Blackbäcken har naturvårdsarterna

lönnlav, ask och skogsalm konstaterats men dessa bedöms inte påverkas av planerad vattenverksamhet som sker uppströms befintlig dammvall. Inga naturvårdsarter har identifierats i dammen. Utmed västra dammvallen finns ett naturvårdeselement, ett olvontråd. Samtliga övriga naturvårdeselement eller naturvårdsarter som inventerats i NVI:n ligger utanför det område som påverkas av vattenverksamheten.

I övrigt kan det konstateras att planerad vattenverksamhet bedöms kunna bedrivas på sådant sätt att störningar under byggtiden för de arter som lever vid eller uppehåller sig tillfälligt kring dammen kan begränsas förutsatt att skyddsåtgärder vidtas. Exempelvis kan tidsrestriktioner vidtas för planerade arbeten för att undvika fåglarnas häckningsperiod. Relevanta skyddsåtgärder kommer att utvecklas vidare och beskrivas i tillståndshandlingarna.

Den permanenta påverkan på naturmiljö bedöms sammantaget vara begränsad. Det blir exempelvis ingen väsentlig ändring av naturmiljön utan det är framförallt dammen som ska åtgärdas. Det finns även åtgärder som kan vidtas för att bevara befintliga naturvärden kring bäckravinen, exempelvis kan död ved som behöver flyttas i anläggningsskedet läggas tillbaka i faunadepåer.

Planerade åtgärder syftar till att säkra dammens tekniska funktion och på så sätt även bibehålla den mångfald som finns i och kring dammen. Om inte planerad verksamhet kommer till stånd är det fastighetsägarens ansvar utifrån MB att vidta underhållsåtgärder för att undvika dammbrott, vilket också nämnts i samrådsunderlaget som nollalternativ. Detta kommer troligtvis innebära att dammen behöver sänkas av för att minska trycket på den bristfälliga dammvallen och därmed minska risken för oförutsedda skador på såväl människor som angränsande naturmiljö. Detta skulle i sin tur medföra en betydande ändring av naturmiljön i dammen jämfört med idag. Tekniska verken ser sammantaget att nyttan av vattenverksamheten är stor, både med avseende på naturmiljön och planerad byggnation.

Naturmiljö kommer att beskrivas och bedömas i MKB.